

FIZINIO NEĮGALUMO ESTETIKOS REPREZENTACIJA ĮVAIZDYJE

Karina Patašiūtė

Violeta Dobrovolskienė (*vadovas*)

dr. Jovita Dargienė (*vadovas*)

Kauno kolegija, Menų ir ugdymo fakultetas, Menų akademija

Adresas: A. Mackevičiaus g. 27, Kaunas 44259

E. puslapis: <https://www.kaunokolegija.lt/muf/>

E. paštas: karina.pa9724@go.kauko.lt

Telefono nr.: +370 653 23729

Tyrimų kryptis (-ys): V 003 Dizainas P02

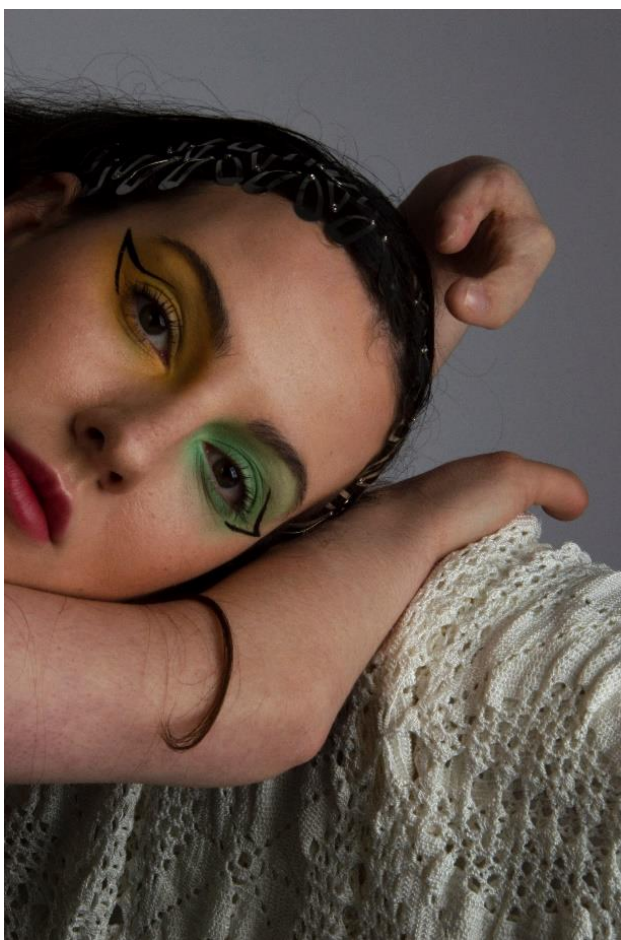
Tyrimo tikslas. Atskleisti fizinę negalią turinčio asmens individualumą ir gautus rezultatus pademonstruoti meninėje įvaizdinėje fotosesijoje.

Reikšminiai žodžiai: estetika, fizinė negalia, individualumas, įvaizdis, požiūris, raiška, reprezentacija, unikalumas, standartai, visuomenė

Tyrimo metodai. Literatūrinių šaltinių aprašomoji analizė, Fokus grupės tyrimas ir lyginamosios, formaliosios, naratyvinės analizės metodai.

Rezultatai ir / arba išvados. Šiuolaikinėje visuomenėje vyrauja tam tikri grožio standartai, kur žmogaus kūno išvaizdai ir asmens įvaizdžiui skiriama daug dėmesio, tai skatina asmenis siekti grožio kanonų. Tad žmogus, kuris neatitinka visuomenės normų, gali būti atstumiamas. Tačiau kiekvienas kūnas, nors ir turintis netobulumų tampa tobulas, estetiškas, malonus ir neslepiamas. Išnagrinėjus fizinio neįgalumo estetikos raišką istoriniame kontekste galima išvelgti, jog nuo senų laikų vyravo nusistovėję grožio kanonai. Jie nuolat kito ir kinta iki šių dienų, kas ir leidžia kvestionuoti grožio sampratą. Tačiau, grožis vis tiek buvo kiekvienos moters ir vyro siekiamybė. Tad individualių fizinių poreikių turintis kūnas retai, kada tapdavo dėmesio centru. Pažvelgus į fizinės negalios estetiką šiuolaikiniame kontekste, visuomenės požiūris keičiasi. Neįgalumo estetika, tai visuomenės sąveika su negalia turinčiu asmenimi, atkreipiant dėmesį į emocinį procesą, kuris verčia visuomenę mylėti, nemėgti ar atstumti. Taip pat neįgalumo estetika labai plačiai siejama su asmens įvaizdžiu, kuris estetiškai atskleidžia asmens individualumą ir jį pabrėžia. Galime išvelgti modelių su fizine negalią integravimą į mados pristatymus bei fotosesijas. Tai savo kūryboje naudoja mados namų „Moschino“ dizaineris Aaronas Philipas (Aaron Philip), prekinio ženklo „FTL Moda“ dizainerė Džozefa Da Silva (Josefa Da Silva) mados žurnalas „Teen Vogue“ ir daugelis kitų. Pasaulyje įprasminamas negalios santykis su šiuolaikiniu menu. Apie tai kalbama vis drąsiau ir sklandžiau.

Originalumas ir / arba praktinis reikšmingumas. Fizinis neįgalumas provokuoja nusistovėjusius grožio standartus, priverčia į juos pasižiūrėti iš kitos pusės ir susimąstyti, kodėl iš viso yra paisoma nusistovėjusių visuomenės normų ir kūno standartų. Asmenų su specialiais poreikiais: invalido vėžimėlis, protezai, neregio lazdelė gali būti įvardijami lyg įvaizdžio stiliaus detale, kuri tampa individualumo objektu. Žmonėms su negalia apsirengimas dažnai gali būti fiziškai skausmingas ar nepatogus, todėl daugelis drabužių, skirtų neįgaliesiems, yra kuriami atsižvelgiant į funkcionalumą, tad stiliaus komponentas tampa nepastebimas. Kalbant apie fizinio neįgalumo estetiką, nemažiau svarbu, kaip neprarandant funkcijos atskleisti žmogaus individualumą. Tad sujungus visus įvaizdžio komponentus į vieną sintezę: makiažą, šukuoseną, stilių, aplinką, apšvietimą, kūno plastiką galima pasiekti kuriamo individualumo ribas. Kūrybiniu rezultatu (1 pav.) siekiama pabrėžti kaip įvaizdis gali padėti neįgaliam asmeniui integruotis į visuomenę, leisti matyti asmenybę, o ne fizinę negalią ir patirti gyvenimo pilnatvę. Neįgalus kūnas privalo atrasti savąją vietą žodžio estetika sampratoje.

1 pav. Fizinio neįgalumo estetika, 2022
autorė: Karina Patašiūtė,
fotografė: Ugnė Barsulytė,
makiažo ir šukuosenų stilistė: Evelina Gestautaitė,
modelis: Aušra Sevrukė